

Ιστορία Γ΄ Δημοτικού

Από τη Μυθολογία στην Ιστορία

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Στρατής Μαϊστρέλλης
Εκπαιδευτικός Δ.Ε.
Ελένη Καλύβη
Εκπαιδευτικός Π.Ε.
Μαρίνα Μιχαήλ
Εκπαιδευτικός Δ.Ε.

ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ

Ευστάθιος Πελαγίδης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Απόστολος Καραπαπιάς
τ. Σχολικός Σύμβουλος
Ελένη Οικονομοπούλου
Εκπαιδευτικός

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

Γεωργία Ρογάρη
Φιλολόγος

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

Γιάννης Παπαγρηγορίου
Σύμβουλος Π.Ι.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Αναστασία Παμουκτσόγλου
Πάρεδρος Ε.Θ. Π.Ι.

ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

“ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ - MULTIMEDIA A.E.”

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΕΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
«Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης»
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Στρατής Μαιστρέλης Ελένη Καθύβη Μαρίνα Μιχαήλ

Ιστορία Γ΄ Δημοτικού

Από τη Μυθολογία στην Ιστορία

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Λίγα λόγια για τον μαθητή

Το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου θα σε ταξιδέψει χιλιάδες χρόνια πριν, τότε που οι αρχαίοι Έλληνες δημιουργούσαν με τη φαντασία τους χιλιάδες μύθους που περνούσαν από χείλη σε χείλη, από παππούδες και γιαγιάδες στα εγγόνια, σαν παραμύθια. Τους μύθους αυτούς οι ποιητές τους έκαναν ποιήματα, οι ζωγράφοι έργα ζωγραφικής και οι γλύπτες αγάλματα. Τους πιο όμορφους από αυτούς θα τους βρεις σε τούτο το βιβλίο.

Αν διαβάσεις λοιπόν με προσοχή τα κείμενα και παρατηρήσεις τις εικόνες του, θα βρεις ότι μέσα στους μύθους κρύβονται μεγάλες αλήθειες που τις πιστεύουμε μέχρι και σήμερα. Με συντροφιά αυτό το βιβλίο, θα περάσεις από τον χώρο της Μυθολογίας στον χώρο της Ιστορίας. Θα μάθεις δηλαδή για τους πρώτους ανθρώπους που ζήσανε, δημιούργησανε, δουλέψανε και παίξανε στην ελληνική γη, πριν από πολλά πολλά χρόνια.

Το βιβλίο αυτό συνοδεύεται και από ένα **τετράδιο εργασιών**. Ελπίζουμε, τα παιχνίδια, οι ερωτήσεις και οι κατασκευές που περιέχει να σε διασκεδάσουν, δίνοντάς σου την ευκαιρία, παίζοντας και δημιουργώντας, να γνωρίσεις καλύτερα τον θαυμαστό κόσμο του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού.

Δεν έχεις παρά να απολαύσεις τους μύθους και να ανακαλύψεις την ιστορία.

Οι συγγραφείς

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ:

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πώς έγινε ο **κόσμος**; Ποιος έφτιαξε τη Γη, τον Ουρανό, τη θάλασσα, τους θεούς και τους ανθρώπους;

Οι αρχαίοι Έλληνες, που δε γνώριζαν όσα σήμερα μας εξηγεί η επιστήμη, έπλασαν πολλούς **μύθους** για να τα εξηγήσουν όλα αυτά. Έτσι μέσα σε κάθε μύθο υπάρχει πάντοτε κάποια κρυμμένη αλήθεια.

Η πρώτη θεά που λάτρεψαν ήταν η Γη, που την έλεγαν τότε **Γαία**. Είχαν καταλάβει πόσο σημαντική ήταν για τη ζωή τους. Αυτή τους έδινε τροφή και καταφύγιο, γι' αυτό της έδωσαν την πιο τιμητική θέση στους μύθους τους και είπαν ότι αυτή γέννησε τον ουρανό, τη θάλασσα, τα βουνά, τους θεούς και τους ανθρώπους.

Οι αρχαίοι ποιητές **Όμηρος** και **Ησίοδος** με τα ποιήματά τους έκαναν και σε εμάς γνωστούς όλους αυτούς τους μύθους.

Ας τους γνωρίσουμε λοιπόν.

Η Γη μας

Η Γαία

1. Η Τιτανομαχία

Στην αρχή υπήρχε μόνο το **Χάος**. Πυκνό σκοτάδι σκέπαζε τα πάντα, ώσπου από το χάος γεννήθηκε η Γη κι από τη Γη τα βουνά, η θάλασσα και μετά ο Ουρανός με τον ήλιο, το φεγγάρι και τ' αστέρια. Τότε ο **Ουρανός** και η **Γη** ενώθηκαν και γέννησαν τους **Τιτάνες**.

Μα ο Ουρανός φοβόταν πως κάποιο από τα παιδιά του θα έπαιρνε τον θρόνο του. Γι' αυτό τα έκλεισε όλα στα βάθη της Γης. Όμως ο γιος του, ο Κρόνος, ο πιο δυνατός από τους Τιτάνες, τον νίκησε κι έγινε αυτός όλου του κόσμου αρχηγός. Παντρεύτηκε τη Ρέα και γέννησαν τρεις θεές και τρεις θεούς: την Ήρα, την Εστία και τη Δήμητρα, τον Πλούτωνα, τον Ποσειδώνα και τον Δία.

Μα κι ο **Κρόνος** φοβόταν πως κάποιο απ' τα παιδιά του θα έπαιρνε τον θρόνο του. Γι' αυτό, όταν γεννιόνταν, τα κατάπινε. Απελπισμένη η **Ρέα** πήγε και γέννησε το έκτο της παιδί, τον Δία, σε μια σπηλιά, σ' ένα βουνό της Κρήτης. Έκρυψε το παιδί εκεί. Το φρόντιζαν οι Νύμφες κι έπινε το γάλα μιας κατσίκας, της **Αμάλθειας**. Στον Κρόνο έδωσε να καταπιεί μια φασκιωμένη πέτρα.

Όταν ο Δίας μεγάλωσε, πάλεψε με τον Κρόνο και τον ανάγκασε να βγάλει τα πέντε αδέρφια του που είχε καταπιεί. Άρχισε τότε ένας πόλεμος. Από τη μια οι Τιτάνες κι από την άλλη οι θεοί. Δέκα χρόνια κράτησε η **Τιτανομαχία**. Νίκησαν οι θεοί και τους Τιτάνες τους έριξαν στα Τάρταρα.

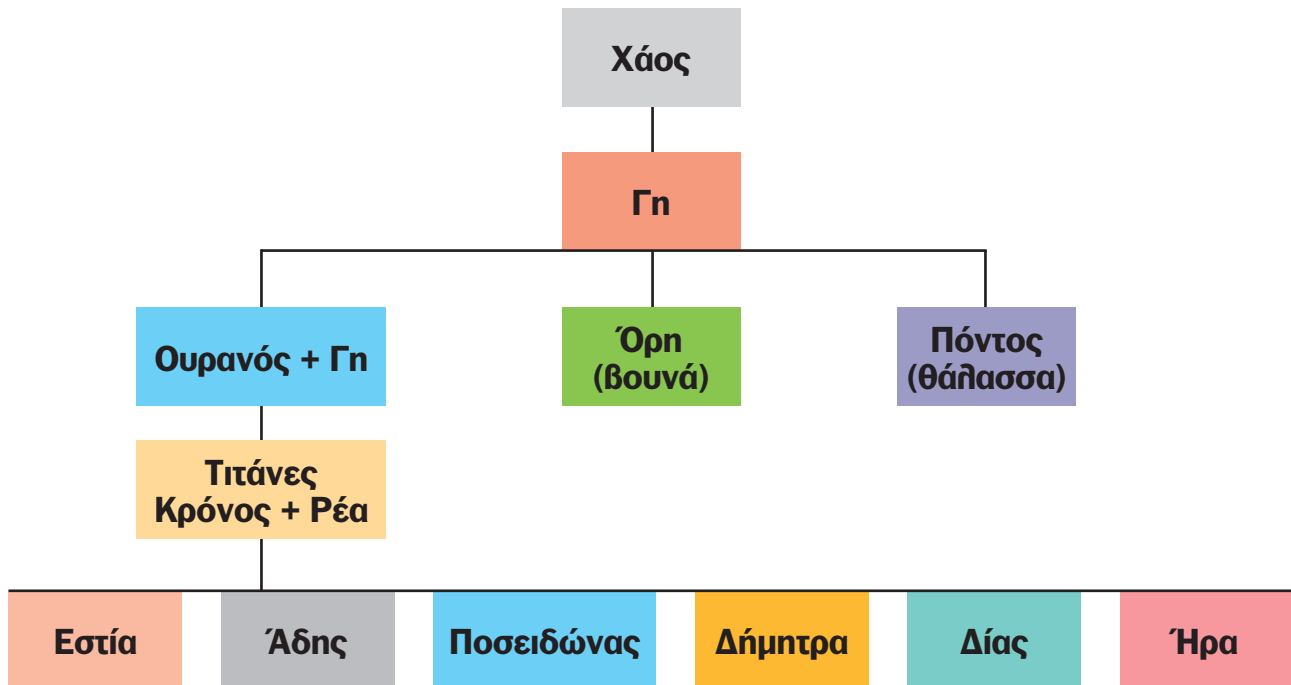
Μετά οι θεοί πάλεψαν με τους Γίγαντες. Η **Γιγαντομαχία** κράτησε πολύ καιρό. Νίκησαν όμως και πάλι οι θεοί.

Έτσι, ο **Δίας** έγινε κυρίαρχος όλου του κόσμου. Παντρεύτηκε την Ήρα και, μαζί με τα παιδιά του και τ' αδέρφια του, εγκαταστάθηκε στον Όλυμπο.

1. Η Ρέα δίνει τη φασκιωμένη πέτρα στον Κρόνο.

2. Η δημιουργία του κόσμου και των θεών

3. Τα παιδιά του Δία

- Δίας → Αθηνά
- Δίας + Ήρα → Άρης, Ήφαιστος
- Δίας + Λητώ → Απόλλων, Άρτεμη
- Δίας + Μαία → Ερμής
- Δίας + Δήμητρα → Περσεφόνη

4. Το κέρας της Αμάλθειας ή κέρας της αφθονίας

Όταν ο Δίας ήταν ακόμη μικρός, παίζοντας με την Αμάλθεια μια μέρα, χωρίς να το θέλει, της έσπασε το ένα κέρατο. Στενοχωρήθηκε πολύ η Αμάλθεια κι ο Δίας, για να την παρηγορήσει, ευλόγησε το κέρατο και το έκανε «κέρας της αφθονίας». Από μέσα του έβγαине ό,τι μπορούσε κανείς να επιθυμήσει: λαχανικά και φρούτα, μέλι, λάδι και κρασί, όλοι οι καρποί της γης κι ό,τι άλλο μπορούσε κάποιος να ζητήσει. Όταν πέθανε η Αμάλθεια, ο Δίας την έκανε αστέρι. Με το δέρμα της έντυσε την ασπίδα του, που ονομάστηκε αιγίδα, και προστάτευε όποιον την κρατούσε. Γι' αυτό και σήμερα λέμε τη φράση «υπό την αιγίδα κάποιου...», που σημαίνει κάτω από την προστασία κάποιου.

Διόδωρος Σικελιώτης, *Ιστορική Βιβλιοθήκη*, Γ, 68, 2-3 (διασκευή)

5. Ο Άτλαντας
σε αρχαίο
ελληνικό αγγείο.

6. Ο Άτλαντας
σε γλυπτό
νεότερης εποχής.

7. Ο Άτλαντας

Μετά την Τιτανομαχία ο τιτάνας Άτλαντας τιμωρήθηκε σκληρά από τον Δία. Τον έβαλε να στέκεται στην άκρη της γης και να κρατά τον ουρανό στη ράχη του για πάντα.

Ησίοδος, *Θεογονία* 516-520 (διασκευή)

8. Ο Εγκέλαδος

Την εποχή της Γιγαντομαχίας, η Αθηνά κυνήγησε τον γίγαντα Εγκέλαδο πάνω από τη Μεσόγειο. Πέταξε πάνω του ένα μεγάλο νησί, τη Σικελία, και τον έθαψε από κάτω. Ο Εγκέλαδος μούγκριζε κι έβγαζε από το στόμα του φωτιά. Τότε η γη κουνιόταν, γινόταν σεισμός και το μεγάλο ηφαιστείο της Σικελίας, η Αίτνα, έτρεμε κι έβγαζε λάβα και καπνούς που σκέπταζαν τον ήλιο. Και σήμερα ακόμα, όταν γίνεται κανένας μεγάλος σεισμός, λέμε «χτύπησε ο Εγκέλαδος».

Απολλόδωρος, *Βιβλιοθήκη Α*, 6, 2 (διασκευή)

9. Η Αθηνά μάχεται με τον Εγκέλαδο. Από την παράσταση της Γιγαντομαχίας στον αρχαίο ναό της Αθηνάς, στην Ακρόπολη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Με ποιο τρόπο η Ρέα ξεγέλασε τον Κρόνο;
2. Τι είναι το κέρας της Αμάλθειας; Θα σε βοηθήσει το κείμενο 4.
3. Συζητάμε στην τάξη για το πώς εξηγούσαν τον κόσμο και τα φαινόμενα της φύσης οι αρχαίοι Έλληνες και πώς τα εξηγούμε εμείς σήμερα. Θα μας βοηθήσουν οι εικόνες 5-6 και τα κείμενα 7-8.

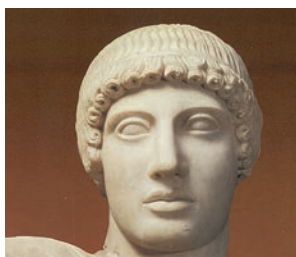
2. Οι θεοί του Ολύμπου

Ψηλά στον Όλυμπο κατοικούσαν οι **δώδεκα** αθάνατοι θεοί σ' ένα λαμπρό παλάτι. Έπιναν **νέκταρ** κι έτρωγαν **αμβροσία**. Από εκεί ψηλά κυβερνούσαν τους ανθρώπους.

Ο **Δίας** ή **Ζευς** ήταν αρχηγός των θεών και των ανθρώπων. Ήταν θεός του ουρανού, που μάζευε τα σύννεφα κι έστελνε τη βροχή στη γη. Κρατούσε αστροπελέκια και τα έριχνε, όταν ήταν θυμωμένος. Λεγόταν και Ξένιος Ζευς, γιατί προστάτευε τους ξένους.

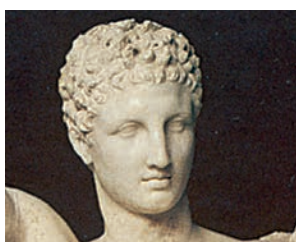
Ο **Ποσειδώνας** ήταν ο θεός της θάλασσας. Είχε ένα λαμπρό παλάτι στον βυθό και ζούσε εκεί με τη γυναίκα του, την Αμφιτρίτη. Όταν θυμωνε, χτυπούσε με τη φοβερή του τρίαινα τη θάλασσα και σήκωνε κύματα θεόρατα.

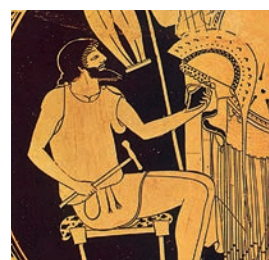
Ο **Απόλλωνας** ήταν θεός της μουσικής, της μαντικής και του φωτός. Γεννήθηκε μαζί με την αδερφή του την Άρτεμη στη Δήλο κάτω από έναν φοίνικα. Εκεί είχε καταφύγει η μητέρα τους, η Λητώ, κυνηγημένη από τη ζηλιάρα Ήρα.

Ο **Ήφαιστος** ήταν θεός της φωτιάς και των μετάλλων και κύριος των ηφαιστειών. Σε μια σπηλιά στον Όλυμπο είχε το εργαστήρι του, όπου έλιωνε τα μέταλλα κι έφτιαχνε πράγματα περίτεχνα. Ήταν κουτσός, γιατί κάποτε ο Δίας θυμώσε και τον πέταξε απ' την κορφή του Ολύμπου στη Λήμνο κι έτσι χτύπησε το πόδι του.

Ο **Ερμής** ήταν ο αγγελιοφόρος των θεών. Φορούσε φτερωτά σανδάλια, που τον έφερναν πάνω από στεριές και θάλασσες, για να μεταφέρει τις παραγγελίες του Δία. Ήταν και θεός του εμπορίου. Αυτός συνόδευε και τις ψυχές των νεκρών στον κάτω κόσμο.

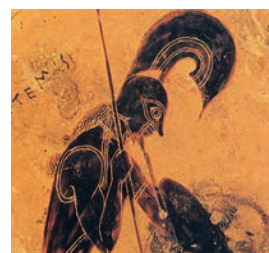

Ο **Άρης** ήταν θεός του πολέμου, σκληρός και μαχητικός. Φορούσε πάντα πανοπλία, κρατούσε όπλα και συχνά σκόρπιζε τον τρόμο στους ανθρώπους.

Υπήρχαν κι άλλοι πολλοί θεοί, όπως ο **Πλούτωνας**, ο θεός των νεκρών και του κάτω κόσμου. Ζούσε στον Άδη με την Περσεφόνη, τη γυναίκα του.

Ο **Διόνυσος**, που ήταν θεός του αμπελιού και του κρασιού και του άρεσαν τα γλέντια και οι γιορτές.

1. Η ζωή στον Όλυμπο

Τότε έτσι οι θεοί, ως που βασίλευε ο ήλιος, όλη μέρα τρώγαν, πίναν κι είχε, όπως ταίριαζε, ο καθένας το μερίδιό του. Ούτε η γλυκιά κιθάρα έλειπε από του Απόλλωνα τα χέρια, ούτε κι οι Μούσες, που γλυκόφωνα με τη σειρά τραγουδούσαν. Και όταν πια βασίλευε του ήλιου το φως το αχτιδοβόλο, καθένας στο δικό του τράβηξε αρχοντικό να κοιμηθεί, εκεί που είχε χτίσει στον κάθε τους παλάτι ο κουτσοπόδης, ο ζακουστός τεχνίτης Ήφαιστος, με τη σοφή του τέχνη.

Όμηρος, *Ιλιάδα* Α 601-608,
μτφ. Καζαντζάκη - Κακριδή (με αλλαγές)

2. Ο Απόλλωνας παίζει την κιθάρα του.
Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

3. Ο Απόλλωνας και το μαντείο των Δελφών

Όταν ακόμα ήταν πολύ μικρός, ο Απόλλωνας πήγε στους Δελφούς, σκότωσε τον φοβερό δράκοντα Πύθωνα και τον έθαψε στη γη. Στο μέρος όπου τον έθαψε, οι άνθρωποι έφτιαξαν περίλαμπρο ναό για να τιμήσουν τον θεό. Μέσα σ' αυτό τον ναό η ιέρεια Πυθία, καθισμένη πάνω στον ιερό τρίποδα και μασώντας φύλλα δάφνης, έδινε στους ανθρώπους χρησμούς, δηλαδή προφητείες και συμβουλές για το μέλλον. Αυτό ήταν το περίφημο μαντείο των Δελφών.

Όμηρικός ύμνος στον Απόλλωνα 372... (διασκευή)

4. Ο Δίας κρατώντας το σκήπτρο και τον κεραυνό. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

5. Ο Ερμής κρατώντας το κηρύκειο. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

6. Ο Ποσειδώνας.
Αρχαίο ελληνικό γλυπτό.

7. Ο Απόλλωνας.
Γλυπτό της νεότερης εποχής.

8. Ο Όλυμπος

9. Η κορυφή του Ολύμπου σχεδόν αγγίζει τον ουρανό

Ο Όλυμπος, όπου αμετακίνητος κρατιέται των θεών ο θρόνος όπως λένε. Ασύγνεφη εκεί πάνω βασιλεύει γαλήνη ατέλειωτη, κι ολόλευκη φεγγοβολή τον λούζει.

Έτσι οι θεοί οι τρισευτυχισμένοι τον χαίρονται αιώνια.

Όμηρος, *Οδύσσεια* ζ 42-46,
μτφ. Καζαντζάκη - Κακριδή (με αλλαγές)

10. Ο μύθος της Ευρώπης

Στη Φοινίκη ζούσε κάποτε ο βασιλιάς Αγίνορας, ο γιος του Ποσειδώνα. Αυτός είχε μια πεντάμορφη κόρη, την Ευρώπη. Ο Δίας είδε την Ευρώπη, την αγάπησε και μια μέρα, που η κόρη μάζευε λουλούδια με τις φίλες της σ' ένα ακρογιάλι της Φοινίκης, μεταμορφώθηκε σε άσπρο ταύρο, την πλησίασε και ξάπλωσε κοντά της. Το όμορφο ζώο έδειχνε ήρεμο και φιλικό και η Ευρώπη το πλησίασε, το χάιδεψε και κάθισε στη ράχη του ανύποπτη.

Την ίδια στιγμή ο ταύρος πετάχτηκε όρθιος κι όρμησε προς τη θάλασσα. Τρομαγμένη η Ευρώπη κρατήθηκε από τα κέρατά του. Ο ταύρος πέταξε πάνω από τα κύματα κι έφτασε στην Κρήτη. Εκεί ο Δίας πήρε την κανονική του μορφή, παντρεύτηκε την Ευρώπη και γέννησαν τρεις γιους. Όταν ο Δίας επέστρεψε στον Όλυμπο, παρήγγειλε στον Ήφαιστο να φτιάξει έναν χάλκινο γίγαντα, τον Τάλω, για να φυλάει την Κρήτη και να μην μπορέσει ποτέ να φύγει η Ευρώπη. Από αυτήν πήρε το όνομά της η ήπειρος που ζούμε κι εμείς σήμερα, η Ευρώπη.

Απολλόδωρος, *Βιβλιοθήκη Γ*, 1, 2-4 (διασκευή)

11. Το ευρώ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

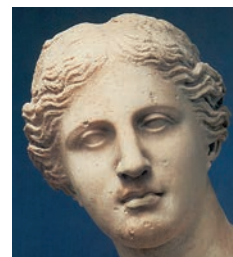
1. Ο Ποσειδώνας ήταν ο θεός της θάλασσας. Σήμερα ποιος άγιος είναι προστάτης της θάλασσας και των ναυτικών;
2. Παρατηρώ την εικόνα 2. Ποιο μουσικό όργανο παίζει ο Απόλλωνας; Εσένα ποιο μουσικό όργανο σου αρέσει; Αν επισκεφθείς το μουσείο λαϊκών οργάνων, θα δεις ότι ακόμα και σήμερα χρησιμοποιούμε μουσικά όργανα που για πρώτη φορά χρησιμοποιήσαν οι αρχαίοι.
3. Από πού πήρε το όνομά του το ευρώ; Αφηγούμαι με δικά μου λόγια τον μύθο που παριστάνεται στο νόμισμα (κείμενο 10).

3. Οι θεές του Ολύμπου

Στον Όλυμπο κατοικούσαν και οι θεές του Δία το παλάτι. Πρώτη ήταν η **Ήρα**, η γυναίκα του Δία, βασίλισσα του κόσμου. Προστάτευε τον γάμο και την οικογένεια κι ήταν πολύ ζηλιάρα.

Η **Αφροδίτη** ήταν θεά της ομορφιάς. Γεννήθηκε απ' τον αφρό της θάλασσας. Ήταν μητέρα του φτερωτού θεού Έρωτα, που με τα βέλη του σημάδευε τις καρδιές των ανθρώπων.

Η **Αθηνά**, η κόρη του Δία, ήταν θεά της σοφίας και των τεχνών. Πριν ακόμη γεννηθεί η Αθηνά, ο Δίας κατάπιε τη μητέρα της, τη σοφή Μήτιδα, γιατί έμαθε πως αυτή, μετά την Αθηνά, θα γεννούσε έναν θεό που θα του έπαιρνε τον θρόνο. Όταν λοιπόν ήρθε η ώρα να γεννηθεί η Αθηνά, ο Δίας διέταξε τον Ήφαιστο να του ανοίξει μ' ένα τσεκούρι το κεφάλι. Αμέσως βγήκε απ' το κεφάλι του πάνοπλη η Αθηνά.

Η **Δήμητρα** ήταν η θεά της γεωργίας. Αυτή έμαθε τους ανθρώπους να καλλιεργούν τη γη και να σπέρνουν το σιτάρι (δημητριακά). Προστάτευε τα δέντρα κι όλα τα φυτά κι άλλαζε τις εποχές του χρόνου. Κόρη της ήταν η Περσεφόνη.

Η **Άρτεμη** ήταν θεά του κυνηγιού κι αδερφή του Απόλλωνα. Όλη τη μέρα τριγύριζε στα δάση με το τόξο και τα βέλη της. Προστάτευε τα δάση κι όλα τα άγρια ζώα.

Η **Εστία** ήταν η θεά του σπιτιού. Προστάτευε τα νοικοκυριά, γι' αυτό σ' όλα τα σπίτια υπήρχε ένας μικρός βωμός δικός της, η εστία.

Υπήρχαν και πολλές άλλες θεότητες στη γη, όπως οι Μούσες και οι Χάριτες, οι Νύμφες και οι Μοίρες, και στη θάλασσα οι Νηρηίδες, οι κόρες του Νηρέα και πολλές άλλες.

Οι Έλληνες ήλεγαν τους θεούς και τις θεές τους σε λαμπρούς **ναούς**, τους έφτιαχναν αγάλματα και βωμούς και τους πρόσφεραν **δώρα** και **θυσίες**.

1. Η γέννηση της Αθηνάς από το κεφάλι του Δία. Από αρχαίο ελληνικό αγγείο.

2. Τα σύμβολα των θεών

- Δίας ➔ κεραυνός, αετός, σκήπτρο
- Ποσειδώνας ➔ τρίαινα, άλογο, δελφίνια
- Ήρα ➔ σκήπτρο, ρόδι, παγόνι
- Δήμητρα ➔ στάχυα, δάδες
- Αθηνά ➔ κουκουβάγια, περικεφαλαία, ελιά
- Ήφαιστος ➔ σφυρί, λαβίδα
- Άρης ➔ όπλα
- Αφροδίτη ➔ φτερωτοί έρωτες, περιστέρι
- Απόλλωνας ➔ κιθάρα, δάφνινο στεφάνι
- Άρτεμη ➔ τόξο, θήκη με βέλη, ελάφι
- Ερμής ➔ κηρύκειο, φτερωτά σανδάλια
- Διόνυσος ➔ αμπέλι, κισσός

3. Η Δήμητρα, ο Τριπτόλεμος και η Περσεφόνη.

4. Η Ήρα

5. Η Άρτεμη

6. Η Εστία

7. Η γέννηση της Αφροδίτης. Δύο γυναικείες μορφές βοηθούν την Αφροδίτη να βγει από τη θάλασσα.